

Добровільність і бажаність контактів – користувач Інтернету добровільно зав'язує всілякі контакти або йде від них, а також може перервати їх у будь-який момент. Утрудненість емоційного компонента спілкування. Прагнення до нетипової, ненормативної поведінки – часто користувачі Інтернету презентують себе з іншої сторони.

У сучасних умовах важливе значення має виховання людей, які мислять самостійно, незалежно і творчо. Людей, які б мали навички критичного мислення усвідомленого ставлення, аналізу фактів і подій, які відбуваються навколо, мислення яких було б вільним від конформізму і догматизму. Особливо це актуально саме зараз, в умовах інформаційної війни, в яку були втягнуті всі користувачі соціальних мереж і користувачі Інтернету загалом, якщо зауважити, що найактивнішими користувачами є підлітки та молодь, то стає зрозуміло, що формування у цієї категорії умінь критично мислити є не то що актуальною, а нагальною потребою.

Наразі надзвичайно важливо сприяти виробленню у підлітків умінь критично мислити, об'єктивно оцінювати різноманітні явища, процеси, події. Тому вагомість формування усвідомленого ставлення особистості зумовлена ще й тим, що притаманна нашому часу динаміка технологічного і соціального прогресу вимагає від людини умінь швидко адаптуватися, змінюватися і вдосконалюватися на основі самостійного набуття знань, знаходити шляхи розв'язання завдань, які виникають у будь-яких нестандартних ситуаціях, пошуку внутрішнього потенціалу з метою гармонійної адаптації в полікультурному світі.

Сойнова Н.І.

*викладач вищої категорії, методист,
ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж
імені І.Я. Франка»*

ОБДАРОВАНА ДИТИНА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Обдаровані діти – це надія й майбутнє нашої держави. Обдарована талановита молодь необхідні нашому суспільству, адже лише вони здатні забезпечити у майбутньому спокійне, мирне життя в країні, використовуючи інноваційні технології і нові технічні досягнення у будь-якій галузі. Тому перед суспільством, державою, школою і сім'єю постає проблема навчання і виховання таких людей.

Перші прояви обдарованості відкривають батьки. Вони виконують одне з найважливіших завдань у становленні особистості та розвитку творчих обдарувань. Виявити природні здібності у ранньому віці можна за допомогою найбільш відомих міжнародній практиці стандартних інтелектуальних тестів Стефорда-Біне, Векслера, Слоссона. Не завжди батьки хочуть визнати особливі здібності дитини. Працювати з такими дітьми має спеціально підготовлений фахівець з досвідом роботи, який ефективно стимулюватиме творчий потенціал підростаючого покоління з метою його повної реалізації.

Звісно, у певний момент свого життя обдарована дитина усвідомлює те, що вона не така, як усі, має природні здібності. Саме у цей важкий для дитини

момент треба підтримати її, продемонструвати унікальну особливість і навчити сприймати себе абсолютно нормальною дитиною, яка має такі ж права та обов'язки, як усі інші, і в незалежності, як буде розвиватися її творчий потенціал у майбутньому, вона має бути улюбленцем у сім'ї.

Подальшим, досить важливим моментом у житті обдарованої дитини є вступ до дитячого садка. Така дитина, як правило, привертає одразу до себе увагу не тільки батьків, а й вихователів умінням наполегливо переслідувати поставлені завдання, проявляє самостійність та незалежність. Усі думають, що обдаровані діти не потребують допомоги від дорослих, але насправді вони є найбільш чутливі до оцінки їхньої діяльності. Виховання і навчання обдарованих дітей – досить важке і широкомасштабне завдання. Кожна дитина має свої, лише їй притаманні риси, тому обов'язок батьків, вихователів та педагогів – виявити та розвинути приховані здібності та задатки.

Психологічний аналіз життя талановитих людей дозволяє зробити такі висновки: більшість талановитих людей були першими в сім'ї за своїм народженням; переважна частина з них були великими книголюбамі, які обирали літературний персонаж як об'єкт для наслідування; часто творчі здібності талановитих людей були побічним продуктом свободи виховання і вільного середовища розвитку [3, с. 9].

Звісно, що дана категорія дітей істотно вирізняється від звичайних поведінкою та спілкуванням. «Обдарованих дітей буває важко вчити, з ними непросто жити, а виховувати їх геть неможливо» (Джонсон та Роус).

У школі обдаровані діти випереджають однокласників у кількості чи силі сприйняття оточуючих подій та явищ. Вони більше бачать, чують, розуміють, ніж інші, в однакових умовах. Вони здатні тримати в полі зору одночасно кілька подій. Здібні діти оминають увагою інтонацію, жести, пози, моделі поведінки оточуючих. Обдаровану дитину інколи порівнюють із губкою, що поглинає найрізноманітнішу інформацію [4, с. 13].

І ось тут починаються проблеми обдарованої дитини. Варто відмітити, що часто таким дітям притаманна низка психічних якостей, які ускладнюють стосунки з батьками, вчителями, однолітками, що негативно позначається на ефективності їхнього навчання та розвитку здібностей. У класі однокласники одразу помічають таку дитину, недолюблюють її через те, що вона надзвичайно наполеглива, активна, прагне працювати більше за інших та самостійно (з науковою та художньою літературою, довідниками у бібліотеці в позаурочний час), усе хоче знати більш детально й потребує додаткової інформації.

Здібних учнів формує ще й середовище. У розвивальному середовищі кожен з учителів, зуміє довести потребу у постійному рості, навіть переосмисленні власних цінностей. Отже, вчитель-особистість та середовище – це два найважливіших зовнішні чинники, які відіграють провідну роль у розвитку талантів та здібностей особистості [5, с. 95].

Тому, основним завданням школи у роботі з обдарованими дітьми є розвиток кожної особистості, виявлення здібностей дітей і максимальне сприяння їхньому розвитку.

Більшість зарубіжних і вітчизняних психологів дотримуються думки, що творчими геніями і людьми, які досягли блискучих успіхів, не народжуються, а стають. Особистісні якості, які необхідні для досягнення успіху, формуються протягом життя під впливом батьків, вихователів, ранніх дитячих переживань, життєвих криз [3, с. 8, 9].

Визначень поняття «обдарованість» багато. Зупинимося на одному – «обдарованість – індивідуальна потенційна своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може досягти значних успіхів у певній галузі діяльності» [1 с. 139]. Однак для розвитку обдарованості необхідні природні задатки. Відчутною ознакою обдарованості є випереджаючий розвиток інтелекту щодо їх віку.

Слово «талант» походить від грецького *talanton* і означає «вроджені якості, особливі природні здібності людини, обдарованість» [2].

«Талановита дитина» – це особистість, яка має дуже високий рівень здібностей до якої-небудь спеціальної діяльності (музичної, художньої, літературної, технічної, спортивної та ін.). Наприклад, шестирічний Моцарт, який мав музичні задатки, брав участь разом із батьком у концертному турне європейськими країнами, – безперечно, талант (але ще не геній), засновник кібернетики Норберт Вінер 4-річним читав «Походження видів» Чарльза Дарвіна і розумів, про що йдеться. Будь-яка талановита дитина (взагалі людина) є одночасно обдарованою, але не кожному обдаровану дитину можна вважати талановитою. Деяким обдарованим дітям ще необхідно досягти рівня талановитості, а це вдається, на жаль, не всім.

Спеціальне навчання талановитих та обдарованих дітей в Україні розпочалося з 1991 року. Закон «Про освіту» передбачає створення профільних класів (з поглибленим вивченням окремих предметів або початкової допрофесійної підготовки), спеціалізованих шкіл, гімназій, ліцеїв, колегіумів, а також різних типів навчально-виховних закладів, впровадження навчальних та соціальних програм, громадських організацій для розвитку здібностей, обдарувань і таланту. Найталановитішим дітям з відповідних фондів держава надає підтримку (стипендії, направлення на навчання і стажування до провідних вітчизняних і зарубіжних освітніх, культурних центрів), згідно з Указом Президента України № 927/2010 «Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді».

Помітну роль у розвитку інтелектуально обдарованих талановитих дітей, схильних до наукової творчості надає створена «Мала академія наук України».

Щорічно НЦ «МАН України» проводиться близько 30 всеукраїнських заходів науково-методичного спрямування і понад 40 масових заходів для обдарованої учнівської молоді. Запроваджуються нові освітні проекти, в тому числі міжнародні. Щорічно зростає кількість дітей, залучених до науково-дослідницької діяльності МАН, у 2014 р. вона становить понад 250 тис. обдарованих учнів з усієї країни. Ключова роль у вихованні юних дослідників належить педагогічним і науково-педагогічним працівникам МАН. На сьогодні загальна кількість педагогів та науковців, що працюють з обдарованими дітьми, становить приблизно 6,5 тис., серед яких близько 1,5 тис. викладачів є кандидатами наук, 300 – докторами наук [7].

Постійно працюючи з обдарованими та талановитими дітьми, слід пам'ятати слова О. Грединарової «Діти тим талановитіші та розумніші, чим більше можливостей бути талановитими й розумними ми їм надамо» [6, с. 249].

Список використаних джерел:

1. Словник – довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників /за Заг. Ред. А.Й. Капської, І.М. Пінчук, С.В. Толстоухової. – К.,2000. – 260 с.
2. Словарь иностранных слов. М.: Русский язык, 1998.
3. Кульчицька О.І. Соціально-психологічні фактори формування таланту // Обдарована дитина. – 2005. – № 8. – С. 67.
4. Апостолова Г.В. Робота з обдарованими дітьми // Обдарована дитина. – 2006. – № 1. – С. 67.
5. Дяків В.Г. Обдаровані діти // Шкільна бібліотека. – 2006. – № 7. – 126 с.
6. Шляхи і методи забезпечення подальшого творчого зростання обдарованої молоді: Науково-методичний збірник / За загальною редакцією І.І. Якухна, Л.В. Курінної. – Житомир, ЖОШПО, 2008 р. – 275 с.
7. URL: http://man.gov.ua/ua/about_the_academy/jasu